

сталого розвитку є виключно актуальним. Для цього мають бути активізовані процеси екологізації міста і всі напрями діяльності, приведені у відповідність до загальних екологічних законів, правил і принципів, а також потрібна організація загальної постійної екологічної освіти і виховання. На наш погляд, в найближчій перспективі урбоекологічна політика має стати складовою національної екологічної політики, враховуючи той факт, що Україна є індустріальною країною із значним промисловим потенціалом.

Список літератури

1. Веклич О. О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні / О. О. Веклич. – К.: Український ін-т досліджень навколишнього середовища і ресурсів, 2003. – 88 с.
2. Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії: монографія / Л. С. Гринів. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 240 с.
3. Александров І. О. Аналіз напрямків регулювання викидів парникових газів / І. Александров, О. Логачова // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2006. – Вип. 9. – С. 70–76.
4. Посацький Б. С. Основи урбаністики: навчальний посібник. – Ч. 2: Розпланування та забудова міст. – Львів: НУ Львівська Політехніка, 2001. – 244 с.
5. Салій І. М. Урбанізація в Україні: соціальний та управлінський аспекти. – К.: Наук. думка, 2005. – 303 с.
6. Региональный экологический центр (Будапешт) Центральной и Восточной Европы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rec.org/>
7. Mountain Association for Community Economic Development (MACED): Hart Environmental Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.subjectmatters.com/indicators/>
8. Офіційний сайт World Green Building Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldgbc.org
9. Корягина А. Системы сертификации зеленого строительства / А. Корягина // Commercial Property. – № 1 (89-90). – 2011. – С. 40–43.

УДК 331.5

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ

*Бесчастна Т. Г.,
аспірантка*

Донецького державного університету управління

У статті запропоновано концепцію формування ринку праці в умовах антикризового розвитку, наведено схему моніторингу ринку праці в умовах антикризового розвитку та виділено особливості вибору інструментів державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку.

Ключові слова: концепція; ринок праці; антикризовий розвиток; моніторинг.

В статті предложена концепція формування ринку труда в умовах антикризисного розвитку, приведена схема моніторингу ринку труда в умовах антикризисного розвитку и виділені особливості вибору інструментів державного регулювання ринку труда в умовах антикризисного розвитку.

Ключевые слова: *концепція; ринок труда; антикризисное развитие; моніторинг.*

The article suggests the concept of labour market formation under the conditions of anti-crisis development, there is given the scheme of the market monitoring under such conditions and the peculiarities of the choice of tools for state administration of labour market under the conditions of anti-crisis development are defined.

Key words: *concept, labour market, anti-crisis development, monitoring.*

Постановка проблеми у загальному виді, зв'язок з науковими та практичними завданнями. Необхідність розробки концепції формування ринку праці в умовах антикризового розвитку зумовлена відсутністю комплексних підходів до вирішення проблем ринку праці. На державному рівні активно робляться спроби щодо реформування соціально-трудова відносин в Україні, але практика вказує на існування дисбалансу на ринку праці. Важливе місце при цьому відводиться процесам вдосконалення нормативно-правової бази щодо регулювання трудових процесів. При цьому не забезпечується вирішення проблем ринку праці. Пов'язано це із тим, що існуючі механізми державного регулювання ринку праці застосовуються відокремлено один від іншого та не погоджено, що не дозволяє системно підходити до реформування соціально-трудова відносин у країні. Таким чином, актуальною є розробка концепції державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Виділення невирішених питань. Дослідженням ринку праці та особливостей його формування займаються такі вчені, як: О. Грیشнова [1], Е. Лібанова [2], Н. Лук'янченко [3], С. Мельник [4], В. Онікієнко [5], О. В. Фінагіна [6] та багато інших вчених. Незважаючи на це невирішеними залишаються проблеми формування ринку праці в умовах антикризового розвитку, що вимагає проведення подальших досліджень зазначеної проблеми.

Загальна мета. Метою цієї статті є розробка концепції формування ринку праці в умовах антикризового розвитку, представлення схеми моніторингу ринку праці та особливостей вибору інструментів державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку.

Викладення основного матеріалу. Обґрунтування отриманих результатів. За результатами проведеного аналізу методів та моделей державного регулювання ринку праці встановлено, що теоретико-методологічну базу державного регулювання ринку праці має складати синтез положень інституціональної школи та теорії людського капіталу, що свідчить про необхідність вибору інституційно-соціологічного напрямку дослідження ринку праці з урахуванням принципів партисипативного управління, що мають забезпечувати зацікавленість держави, підприємців та персоналу у активізації процесів зайнятості на ринку праці. Також важливим є використання синтезу

системного та ситуаційного підходів для ефективного вирішення проблем формування ринку праці в умовах антикризового розвитку.

Головне значення має приділятися організації проведення навчання та перепідготовки безробітних; стимулювання розширеного виробництва та створення нових підприємств. З урахуванням того, що структура попиту та пропозиції на ринку праці є досить нерівномірною, важливе значення має активне впровадження спеціалізованих адміністративних та економічних інструментів державного регулювання ринку праці. Їх дія має бути направлена на посилення рівня захисту зайнятості для певних сегментів ринку праці, посилення рівня захисту існуючих робочих місць, а також покладання додаткових зобов'язань на роботодавців. Основні положення та особливості запропонованої концепції формування ринку праці в умовах антикризового розвитку представлено на рис. 1. Концепція формування ринку праці в умовах антикризового розвитку орієнтована на створення умов для зниження частки безробітних у економічно-активному населенні.

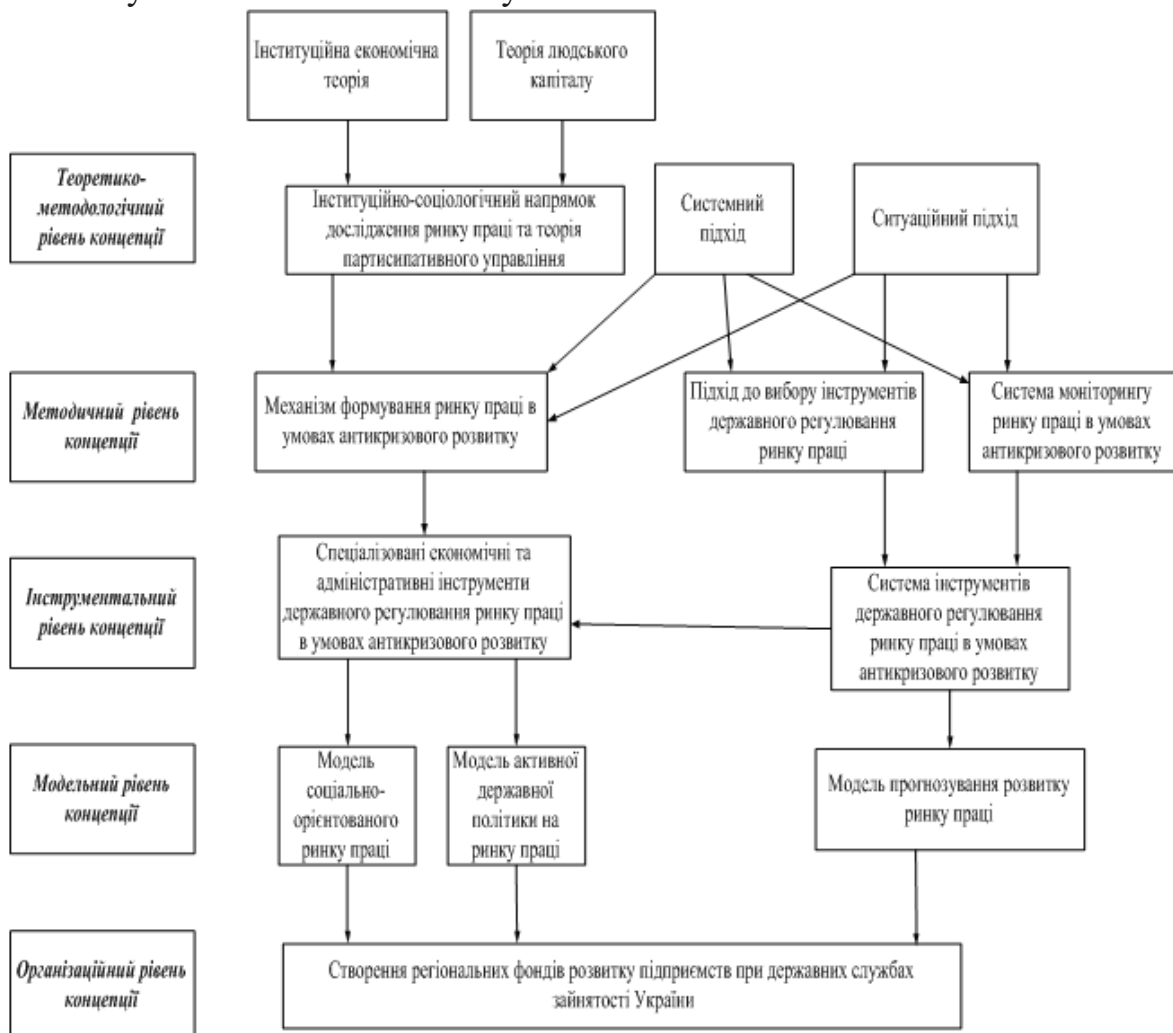

Рис. 1. Концепція формування ринку праці в умовах антикризового розвитку

Джерело: Складено автором самостійно

В основу концепції необхідно покласти таке управління трудовим потенціалом країни, коли держава проводить активну політику не лише з мінімізації рівня безробіття, але й створює умови для попередження цих

негативних процесів. Для цього необхідним є впровадження постійного моніторингу ринку праці та прогнозування тенденцій зміни його кон'юнктури. Це створить умови для завчасного формування нових робочих місць або до зміни структури зайнятості в економіці з метою попередження зростання рівня безробіття. На етапі моніторингу також слід враховувати тенденції загальноекономічного розвитку економіки країни, її окремих видів діяльності, галузей та підприємств.

Методичний рівень концепції представлено механізмом формування ринку праці в умовах антикризового розвитку, системою моніторингу ринку праці та вибором інструментів державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку. Проведення моніторингу ринку праці є важливою умовою ефективної реалізації концепції формування ринку праці в умовах антикризового розвитку. На його основі має отримуватися оперативна та повна інформація про особливості функціонування ринку праці та надаватися прогнозні оцінки щодо подальших перспектив його розвитку. Практика свідчить про те, що дослідження ринку праці здійснюються недостатньо повно та комплексно. Для того, щоб зробити висновки щодо особливостей формування ринку праці, доводиться проводити аналіз багатьох статистичних збірників, які переважно надають інформацію за окремі періоди та не містять повної інформації щодо динаміки процесів ринку праці. Саме тому в умовах антикризового розвитку система моніторингу ринку праці потребує вдосконалення. Схему моніторингу ринку праці в умовах антикризового розвитку представлено на рис. 2.

У основу системи моніторингу ринку праці має бути покладено виконання процесів: дослідження ринку праці та виявлення проблемних аспектів та сфер; аналіз попиту та пропозиції на ринку праці та за професійними групами; виявлення можливостей створення нових робочих місць за видами економічної діяльності; формування соціально-економічних засад щодо працевлаштування незайнятого населення; дослідження можливого ефекту для економіки країни за рахунок зниження (попередження зростання) рівня безробіття населення (шляхом визначення розміру збільшення валового національного продукту за рахунок скорочення безробіття за законом Оукена); створення соціально-економічних засад для посилення гарантій зайнятих працівників в економіці країни.

Особливостями представленого підходу до моніторингу ринку праці є підвищення рівня деталізації показників з праці. Так, вирішення проблем невідповідності попиту та пропозиції праці вимагає проведення не лише оцінки попиту на працю за видами економічної діяльності, але й і пропозиції. При цьому цей аналіз необхідно поглибити динамікою за професійними групами.

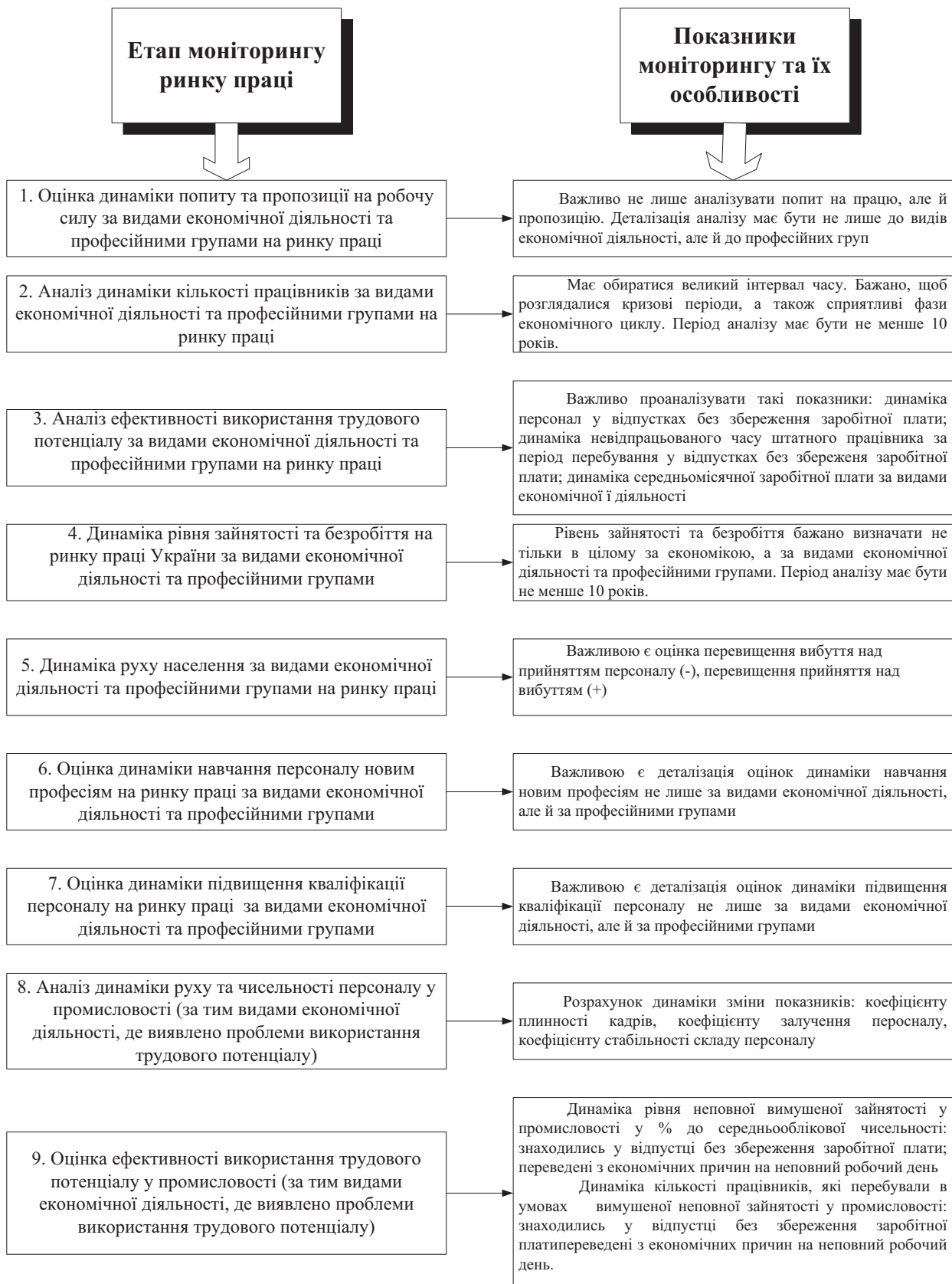

Рис. 2. Система моніторингу ринку праці в умовах антикризового розвитку

Джерело: Складено автором самостійно

Інформаційною базою для проведення моніторингу ринку праці мають бути прогнози обсягів виробництва та темпів їх зміни за видами економічної діяльності, що дозволяє складати прогнози рівня безробіття на ринку праці з урахуванням попиту та пропозиції робочої сили. Але при цьому важливо пам'ятати, що зниження безробіття пов'язано не лише із обсягами виробництва, бо на сучасному етапі економіка відійшла від неокласичної теорії, а тому навіть в умовах зниження виробництва безробіття може не змінюватися через наявність системи контрактної основи та інститутів. За результатами проведення моніторингу ринку праці виявляються проблеми, відповідно зі специфікою яких мають обиратися інструменти державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку. Цей процес варто здійснювати у такій послідовності (рис. 3).

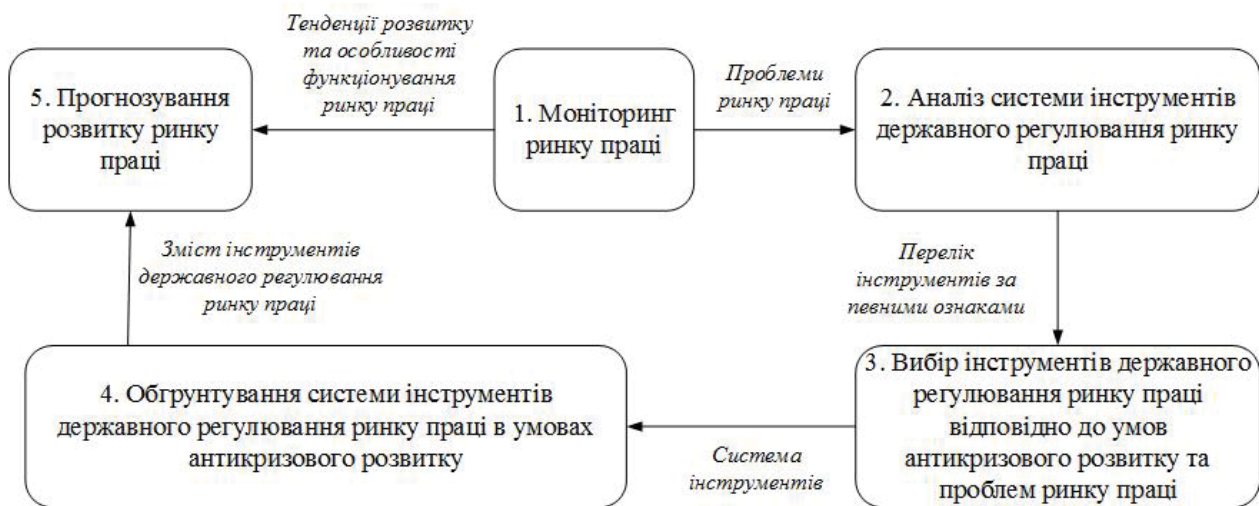

Рис. 3. Схема вибору інструментів державного регулювання ринку праці в умовах антикризового розвитку

Джерело: Складено автором самостійно

Для вітчизняного ринку праці характерною є проблема невідповідності попиту та пропозиції праці за видами економічної діяльності та за професійними групами. Саме тому слід обирати інструменти за їх направленістю щодо регулювання величини та структури попиту на робочу силу, регулювання величини та структури пропозиції робочої сили, регулювання заробітної плати.

Висновки та перспективи подальших розробок. Переваги та особливості запропонованого концептуального підходу полягають у тому, що він конкретизує та доповнює інституційно-соціологічну концепцію державного регулювання ринку праці, бо розглядає можливості постійної зміни ряду характеристик робочої сили, що знаходиться на ринку праці. У рамках запропонованої концепції акценти зроблено на постійний розвиток трудового потенціалу на ринку праці, що стає можливим за рахунок забезпечення

відповідних умов для отримання кваліфікації безпосередньо на виробництві, тобто навіть після працевлаштування. Важливе значення для цього має вдосконалення системи державного регулювання ринку праці. В умовах антикризового розвитку також мають впроваджуватися принципи партисипативного управління на ринку праці, бо саме це дозволить підвищити ефективність розвитку національної економіки шляхом забезпечення зацікавленості держави, роботодавців та персоналу у створенні сприятливих умов для формування ринку праці в умовах антикризового розвитку.

Список літератури

1. Грішнова О. Проблеми ринкової трансформації освіти та професійної підготовки / О. Грішнова // Україна: аспекти праці. – 1998. – №1. – С. 26–28.
2. Людський розвиток в Україні: можливості та напрями соціальних інвестицій (колективна науково-аналітична монографія) / за ред. Е. М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України; Держкомстат України, 2006. – 356 с.
3. Лук'янченко Н. Д. Механізм державного регулювання зайнятості у промисловому регіоні: монографія / Н. Д. Лук'янченко, О. В. Мартякова, М. І. Хромов. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 161 с.
4. Мельник С. В. Створення нових робочих місць: монографія / С. В. Мельник, О. В. Додонов, В. Д. Матросов; ДУ НДІ соціально-трудових відносин. – Луганськ, 2005. – 143 с.
5. Онікієнко В. В. Розвиток ринку праці України: тенденції та перспективи / В. В. Онікієнко, Л. Г. Ткаченко, Л. М. Ємельяненко; за ред. В. В. Онікієнка. – К.: Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, 2007. – 286 с.
6. Фінагіна О. В. Діагностування регіональних ринків: навчальний посібник / О. В. Фінагіна. – Донецьк: ВІК, 2009. – 236 с.